

LIBRARY

JAN 30 1986

STATE HISTORICAL SOCIETY

OF WISCONSIN

MADISON, WI 53706

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN NEWSPAPER

3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Telefonas: [312] 842-7325

VILNIS

VOLUME LXVI Nr. 2

KETVIRTADIENIS, SAUSIO (JANUARY) 15, 1986

KAINA 25 c.

KASDIEN

VIDURIO RYTUOSE
YRA KONSTATUOTA
NORS DIDŽIŲJŲ VADOVAI...
BUVAU NUVYKĘS Į FLORIDĄ

Vidurio Rytuose nesantaikos dangus apsiniaukė dar juodesniais grėsmingesniais debesimis po pretekstu dėl teroristų išpuolių Romos ir Vienos aeroportuose. Ypač piktai susikirto JAV globotinis Izraelis su Libija, į vienų antriešiams grasinimus įsivėlė ir JAV, kurioms Libijos Kadafis netgi pagrasino, jeigu prieš Libiją bus panaudotas ginklas, pajus ir Amerika savo miestų gatvėse. Vadinas, fanatikų arabų teroristinių išpuolių bus ir čia.

Tenka pasakyti, jog tai rimtas išspėjimas, turint galvoje, kad teroristai nepaiso žūti, nes įsitikinę, jog turės laimingą pėmirtinį gyvenimą. Tiktai prašosi klausimas, argi ištis Libija dominuoja teroristus, juos remia, skatina teroristiniams išpuoliams. Jeigu dominuoja, susikirtimas su Libija imperialistiniam Vakarų pasauliui gero nežada.

Yra konstatuota, kad daugnacionalinės korporacijos, kokios jos bebūtų — amerikietiškos, japoniškos, vokiškos ar angliškos, — tėvynės neturi. Kad taip yra, aiškiai rodo JAV ir Libijos susikirtimas.

Nuo pat 1982 metų, kai JAV ir Libijos santykiai drastiškai pradėjo blogėti, betarpiškai buvo išpėjamas naftos korporacijos, veikiančios Libijoje, kad atkreiptų dėmesį į santykių blogėjimą. Tačiau, kaip sako Valstybės departamento pareigūnas Redman, iš išpėjimų niekas neišėjo, nes vyriausybė beveik nekontroliuoja ten veikiančių privatinų nucsavybių interesų. O Marathon naftos korporacijos pareigūnas Bill Ryder tiesmukai pasakė, kad korporacijos veikia Libijoje nieko bendra neturi su politika, veikiame kaip veikm.

Tai tik nedidelis pavyzdys, kiek rūpi daugnacionalinėms korporacijoms jų tėvynės interesai, nežiūrint, kad tėvynė cikvojasi, gina jų interesus.

Nors didžiųjų vadovai — Reaganas ir Gorbačiovas — Naujametiniuose sveikinimuose sveikino ir skelbė, kad šie 1986 metai turi būti taikos metais, bet žmonių į juos įžengė pilnus pasaulyje nerimo, tarptautinių įtampų, užsikrėtusių teroristų išpuoliais ir net keliose vietose su liepsnojančiais lokaliniais karais.

Pavyzdžiui, Vidurio Rytuose bet kada gali kilti karas, nors nebranduolinis, bet neregėtas karas, kai teroristai neturi rubežių. Rasistinėje Pietų Afrikoje vyksta rasisti-

SEZONAS BAIGĖSI, SEZONAS TĖSIASI...



Ziemą Palangoje prie žemdirbių sveikatingumo miestelio.

(K. Jankausko nuotr.)

nis karas, Angolos pažangi liaudis kloja galvas, gindamasi nuo imperialistų samdinių, Nikaragvoje liaudis lieja savo kraują gindamasi nuo gerai apmokamų kontrų, Afganistano kalnyuose gaudžia patrankos ir kitokie pabūklai, ir taip toliau, ir taip toliau, kur tik pažvelgi — vienokie ar kitokie nerimai, bruzdėjimai, rūgštūs kai kurių tautų savitarpio santykiai.

Visiškai galima sutikti su Reagano ir Gorbačiovo Naujametiniuose sveikinimuose pareiškimais, kad nebus lengva pasaulį padaryti laimingu.

Bet kad galima jį padaryti laimingu, nėra abejonės. Pradžia šia linkme padaryta Ženevos susitikime.

Buvau su žmona nuvykęs į Floridą. Net tris savaites St. Petersburgo ir Miami miestuose dairiausi kaip ten žmonės gyvena. Daugiausia kontaktų turėjau su pensininkais, kurių į Floridą persikėlusiu yra šimtai tūkstančių, o gal ir daugiau. St. Petersburgo mažiausia 50 procentų gyventojų yra pensininkai.

Neblogai ten pensininkai įsikūrę. Žinoma, turėjo taupyti, kad dabar ramiai galėtų baigti gyvenimą. Džiugu juos matyti taip gyvenant.

Tačiau tokių žmonių, mokėjusių gyventi, mokėjusių atliekamo cento nešvaistyti, esu matęs daug Brazilijoje, Urugvajuje, Argentinoje, bet nė vieno nesu užtikęs, kad būtų sukūręs tokią ramią senatvę kaip daugelis gyvenančių Floridoje pensininkų. Kodėl taip?

Tas minėtas šalis Lotynų Amerikoje ir kitas, kurių nepažįstu, melžia Fordai, Chrysleriai, General Electric... Darbininkams dėl senatvės taupyti palieka tik išrūgas. Štai kodėl, kad ir moka gyventi ir moka nešvaistyti atliekamo cento, tokios ramios senatvės negali sukurti, kokią galima čia.

S. J. Jokubka

Palangoje — žiema. Sunkios sniego skaros gaubia plačiašakės Naglio kalno pušis, čia pat naujai pasodintas jaunas eglutės. Tarytum įtempta styga nuo žingsnių skamba Palangos tilto lentų medis. Čia gražu pažiūrėti kaip tirpta baltos snaigės, vos prisilietusios tamsaus ir šaltos jūros paviršiaus. Gražu pažiūrėti ir į polius, išpūdingais ledokšnių vainikais pasipučsčius. Paplūdimiai, kaip niekad, erdvūs. Suoleliai, persirengimo kabinos jau seniai išgabenti į sandėlius, kur laukia naujos vasaros. Ir pajūrio kioskelių langinės sandariai užvertos, ir gelbėjimo valčių jau nepamatysi. Sezonas pasibaigęs...

Tačiau štai būrelis praėivių garsiai dalijasi savo maudyklių išpūdziais. Kaip, girdi, nuostabu, krinant snaigėms, paplaukioti gaivnančiame jūros vandenyje. Ne pacioje Baltijoje, ne, o — atvirame kurorto baseine. Ir gydyklose, rodės, nuo vasaros niekas nepasikeitė: tas pats ritmas ir vonių kambariuose, ir purvo aplikacijų kabinose, ir fizioterapijuose kabinetuose. Kurorto klubų salėse taip pat kaip vasarą kas vakarą įsižiebia šviesos: kino filmas, koncertas, paskaita...

Būriai žmonių, negriaudami tvirtai nusistovėjusios taisyklės, kiekvieną pavakarę eina ant tilto palydėti saulės. Ne visada, tiesa, ji matoma pro debesis, bet užtat toks malonus pasivaikščiėjimas!

Nė sapnuot nesapnavo tokio Palangos gyvenimo grafai Tiškevičiai, praėjusiam šimtmečiui čia pradėję plėsti vasaros kurortą.

Palanga iš tiesų buvo pramogų vieta, kur ne savo darbu įgytus pinigus švaistydavo įvairaus plauko apsukrūs vertelgos. Juk viena lova Tiškevičiaus vilose parai kainuodavo mažiausiai 12 litų. Šampanas, kortos, šokiai kurhauzo salėje — toks buvo Palangos "turinys".

Pagal Tarybų Lietuvos vyriausybės planus atlikus pajūrio hidrogeologinius tyrimus ir atradus la-

Trumpos žinutės

— Joseph Budish savo pamflete, kuriame palygina JAV ir TSRS ekonomiką, pažymi, kad Tarybų Sąjungoje betarpiškai stinga mažiausia 2 milijonų darbininkų darbo rinkoje.

— Socialistinės Angolos prezidentas Jose Eduardo Santos sako, jog jis daro viską, kad su rasistine Pietų Afrika susitarus dėl taikos, bet niekas iš to neišeina.

— Madride buvo iškilmingai pasveikinta Ispanijos komunistų partijos pirmininkė Dolores Ibarruri jos 90-ojo gimtadienio proga.

— Pramonininkų asociacijos ekonomistas Gordon Richards sako, jog reikia laukti krašto ūkio stagnacijos.

— Naujosios Kaledonijos administraciniame centre susprogdinti Teisingumo rūmai. Tai darbas tų, kurie stoja prieš nepriklausomybės suteikimą šiai Prancūzijos užjūros teritorijai.

bai vertingų mineralinių vandenių ir gydomojo purvo telkinius, Palanga iš vasaros pramogų vietos tapo reikšmingu balneologiniu-klimatiniu kurortu, veikiančiu ištisus metus. Greta Profsąjungų kurortų valdymo tarybos sanatorių čia ištisą sveikatingumo miestelį pasistatė respublikos žemdirbiai. Iškilto net modernios fizioterapijos gydyklos, uždari ir atviri baseinai su termoprocedūrų kabinomis. Didžiąją sanatorių keliapių kainą darbininkams ir tarnautojams apmoka profsąjungos, o kolūkiečiai dažniausiai kurorte gydosi ir ilsisi visai nemokamai.

Dar išpūdingesnė Palangos atelitis. Kurortui prijungta 75 kvadratiniai kilometrai pajūrio žemių nuo Nemirsetos iki pat Latvijos pasienio. Pagal Lietuvos statybos ir architektūros instituto rekrea-

cijos ir landšafto specialistų paruoštą projektą dabartinė Palanga turės penkis palydovus: Nemirsetą, Vanagupę (ji jau sparčiai statoma), Kunigiškius, Manciškę ir šventąją, kuri bus iš pagrindų rekonstruota. Sunku dabar tiksliai apskaičiuoti, kiek poilsiautojų galės kasmet priimti didžioji Palanga. Vien tik Vanagupėje, naujuose sanatorių korpusuose numatytos vietos 12 tūkstančių žmonių. Daugiau kaip tris tūkstančius mažųjų poilsiautojų iš karto galės priimti vaikų kurortas, statomas Monciškėse. Tūkstantį vietų turės naujasis Palangos motelis.

...Vasara keis žiemą, žaliuos pavasariai ir kris lapai rudenį, keisis metai, ir keliai į Palangą — poilsio ir sveikatos miestą — vis platės, vis daugiau žmonių čia galės surasti jaukų poilsį, sustiprinti savo sveikatą.

Vida Petrauskaitė

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Ar pasiteisins troškimai?

Kaip taisyklė, pradėdami naujus kalendorinius metus ne vienas pagalvojame, kokie jie bus ir ką jie duos pasauliui bei asmeniškam mūsų gyvenimui. Pranašauti yra rizikinga, nes atspėti nėra lengva, bet vieną dalyką visgi žinome neklysdami. Žinome, kad per metus vėniais metais pasidarysime senesni.

Pradedant naujus kalendorinius metus protingiausia yra trošksti, pasiryžti siekti, kad troškimai pasiteisintų. Kiekvieno blaiviai galvojančio žmogaus, kaip anksčiau, taip ir pradedant naujus kalendorinius metus, didžiausiu troškimu yra, kad šie, 1986 metai, būtų pasauliui taikos metais, kad ginklų arsenaluose būtų pradėtos naikinti branduolinės bombos, viskios raketos bei kitokie, viską naikinantys ginklai, kad tautoms išauštų gražaus sugyvenimo epoka, draugiško bendradarbiavimo epoka. Jeigu šie troškimai pasiteisintų, suklestėtų ir pažanga, ir demokratija... Prez. Reagano administracijai nereiktų eikvotis trilijonines sumas išuojantiems "žvaigždžių karams" neva apsaugai Vakarų pasaulio pažangos ir demokratijų. Visa tai ateitų savaime.

Praeitais, 1985 metais, tautų gražiam sugyvenimui bei taikai lyg ir švystelėjo perspektyvos. Pasaulio taikos jėgų spaudimo dėka, prez. Reaganas buvo nuvykęs į Ženevą susitikti su Tarybų Sąjungos vadovu Gorbačiovu. Ką jiedu ten konkrečiau nutarė, dar nelengva pasakyti, bet po jų susitikimo pradėjo girdėtis tarši iš po žemės, kad sulėdėję JAV-TSRS santykiai braška į gerąją pusę. O tai labai svarbu, nes nuo Jungtinių Amerikos Valstijų ir Tarybų Sąjungos taikaus sugyvenimo bei draugiško bendradarbiavimo priklauso žmonijos laimė, viso pasaulio laimė. JAV-TSRS draugiški santykiai būtų garantija, kad nebūtų pasaulinio branduolinio karo, kad lokaliniai karai savaime užgestų, kad tautoms išauštų dienos tvarkytis be jokių diktatų iš šalies, savo ir visos žmonijos gerovei.

Dabar prašosi klausimas, ar blaiviai galvojančių žmonių šie troškimai pasiteisins šiais 1986 metais. Ar pasiteisins, sunku pasakyti, bet jie gali pasiteisinti, jeigu nevisiškai, tai nors dalinai. Tai priklausys nuo pasaulio taikos jėgų, nuo taikos šalininkų, nuo kiekvieno žmogaus, mylinčio taiką, ryžto nuleisti rankų kovoje už taiką, už JAV taikų sugyvenimą su TSRS.

Pasirodys darbo žmonėms didlapis

Kiek tenka sužinoti iš patikimų šaltinių, netrukus šiemet pasirodys visos šalies darbininkų klasei skirtas didlapis, nemažesnis už komercinės spaudos didlapius. Jį ruošiasi leisti bendromis jėgomis Niujorke išeinančio pažangaus dienraščio "Daily World" ir Vakaruose išeinančio pažangaus savaitraščio "People's World" kolektyvai. Laikraštis spaudai bus ruošiamas vėliausios technikos elektroniniais kompiuteriais ir spausdinamas vienu kartu abiejose vietose — Niujorke ir San Franciske.

Kaip pasakoja dienraščio "Daily World" vyr. redaktorius Michael Zagareli, Amerikoje žurnalizmas atsidūrė didelėje krizėje, kai komercinės spaudos didlapiu yra patekę didžiųjų korporacijų ir didžiojo biznio malonėn. Žurnalistams nors kiek teisybės pasakyti apie tų korporacijų bei biznių užkulius yra stačiai neįmanoma, kai komercinė spauda maitinasi jų daugtūkstantiniais skelbimais, o ne prenumeratoriais bei kiekvose pardavinėjamais egzemplioriais.

Amerikos darbo liaudžiai reikalingas laikraštis ne tik nepriklausomas nuo brangiai apmokamų komercinių skelbimų, o ir todėl, kaip "Daily World" vyr. redaktorius sako, kad šiemet Amerikoje numatomas klasių kovos paaštrėjimas, o ypač paaštrėjimas kovų už taiką, darbininkų klasės politškai suaktyvėjimas ryšium su būsimais kongresiniais rinkimais. Rinkiminės kampanijos metu numatomos kovos prieš reaganistus ir dešiniąsias nuotakas. Darbo liaudis turi žinoti kaip orientuotis. Darbininkų klasei skirtas didlapis bandys būti jo krevule. Kokiu vardu didlapis bus pavadintas, dar neišspręsta.

Nėra abejonės, nepriklausomam nuo didžiojo biznio brangių skelbimų, skirtam darbininkų klasei laikraščiu nebūna lengva, kai Amerikoje buržuazinė demokratija viską tempia ant savo kurpalio, dažnai apeina įstatymus ir bile padorumą. Tačiau reikia turėti viltį, kad klasių kovos frontuose užsigrūdinę "Daily World" ir "People's World" kolektyvai, pažangieji darbo liaudies sluoksniai laikraštį išlaikys, nes jis bus jų, o ne kokių atskirų asmenų.

2

SU NAUJAIS, 1986-SIAIS METAIS!

Lietuvių tauta, kartu su kitomis broliškomis Tarybų Sąjungos tautomis, žvelgia į Naujuosius 1986 metus su viltimi, kad juose tęsis prasidėjęs politinio klimato atšilimas ir branduolinio karo pavojaus likvidavimas. Šitam pritaria visų pasaulio šalių darbo žmonių ir dauguma lietuviškosios išeivijos. "Tėviškės" draugija gauna šimtus laišku iš tautiečių, gyvenančių 23-jose pasaulio šalyse, kuriuose reiškiamas bendras troškimas ir linkėjimai: tegul pasaulyje būna taika ir ramybė!

Praėjusiais 1985-aisiais metais labai daug tautiečių iš įvairių šalių "Tėviškės" draugijos rūpesčiu aplankė Tarybų Lietuvą, žiūrėjo ir gėrėjosi Dainų ir šokių šventės iškilėmis, susitiko su savo giminių. Jie pamatė tautos gyvenimą, jos kultūros, mokslo, ekonomikos ir socialinio gyvenimo didžiulę pažangą. Tas padėjo daugeliui tautiečių, ypač pirmą kartą atvykusių į Lietuvą, suprasti ir atmesti vadinamųjų "vaduotojų" ir JAV imperializmo tarnybon stovusių lietuvių tautos išdavikų piktus šmeižtus apie lietuvių tautos gyvenimą socialistinėje Tarybų Lietuvoje.

OPERETINIAI "KOVOTOJAI"

Kiek jau buvo įvairiausių "kovotojų"... Ir keista, kuo senyn mūsų emigracija, tuo karingesnė. Australijos "Mūsų pastogė" neseniai paskelbė: "Esame karo stovyje". Su kuo? Kai kam dar nepasibaigęs ir Antrasis pasaulinis karas. Pavyzdžiui, vienas karingas crakulas iš Notingeno (Anglija) vis dar tebesvarsto "Europos lietuvyje" "pokarines" Lietuvos sienas... Neatsilieka šetkus "Nepriklausomoje Lietuvoje". Žodžiu, karingoji lietuvių gentis veržiasi į naująjį Žalgirį (sapnuose) ir į nebekontroliuojamos grafomanškos spaudos skiltis — tikrovėje.

Visas šis operetinis medinių kardų kilnojimas alina tiek psichinę rašančiųjų sveikatą, tiek skaitančiųjų nervus: pasimankštinome ir gana! Esama lietuvių bendruomenėje ir našesnių darbų bei reikalų... Tokiems pasvarstymams mus įpareigoja apibendrinanti "Akiračių" publikacija, kurios autorius V. Trumpa. Jis rašo: "Pasaulio lietuvių dienų organizatoriai paskelbė labai pretenzingą šūkį: "Vienybėje su kovojančia tauta!" Vis dar kai kas galvoja, kad karas nepasibaigė. Kaip tie Sibiro užkampių gyventojai, kurie ilgai tebeįgalvojo, kad tėvelis caras tebeįgyvena..." Visiškai akivaizdus niuksas karštinčiui "vadavimo" flagmanui VLIKui į pašoną, juk šiaip ar taip, PLB (bent formaliai) iki šiol laikoma "kultūrine" organizacija... Bet, kaip matome, tarpusavio peštynėse visos priemonės geros, visi obalsiai tinka.

Toliau skaitome: "Yra ir tarp mūsų labai karingų žmonių, kurie ne tik galvoja, kad karas tebesitęsia Lietuvoje, bet — o tas keičiausia, — kad ir tame kare dalyvausiam, nors ir vaikštinėdami, ar lakstydami Pacifiko pakrantėmis,

"Tėviškės" draugiją džiugina, kad tautiečiai, gyvenantys užsienyje, labai domisi Tarybų Lietuvos spauda, jos mokslinė ir grožinė literatūra, filmais, lietuvių tautos rašytojų, menininkų ir mokslininkų pasiekimais. "Tėviškės" draugijos laikraštis "Gimtas kraštas" skaitomas 53-jose pasaulio valstybėse, o į 23 valstybes tautiečiams "Tėviškės" draugija siunčia tūkstančius egzempliorių lietuviškų žurnalų, laikraščių ir knygų, išeinančių Tarybų Lietuvoje.

Mes neatsakome nė vienam tautiečiui, norinčiam gauti lietuvišką spaudą arba jo pageidaujamas lietuviškas knygas.

Gerbiami tautiečiai! Naujuose 1986-uose metuose tęskite turistines keliones į Tarybų Lietuvą ir per "Tėviškės" draugiją užsakykite lietuvišką spaudą ir knygas. Tas geriau Jums padės susipažinti su lietuvių tautos kultūriniais laimėjimais ir neatitrūkti nuo savo tautos kamieno gyvenimo.

"Tėviškės" draugija sveikina Jus su Naujaisiais metais ir linki Jums sveikatos, laimės ir sėkmės.

P. Petronis,
"Tėviškės" draugijos
prezidiumo pirmininkas

Būdinga, kad tokių kovotojų kaip tik juo daugiau, kuo jie toliau nuo Lietuvos".

Užuomina daugiau negu aiški, bet kada autorius bando paaiškinti karingajai giminei, kad "šalia kovos žmonės dar turi gyventi", kad ne visokie svaichiojimai, o "darbas yra gyvenimo variklis", tai darosi panašu į sifiziską pastangą: dešimtmečiais grasinama Lietuvai, dešimtmečiais vyksta žodinė "veiksnių" kautynė, vadinas, toks miglapūtis apsimoka. Tai kuo jis — ne darbas? Pagaliau, toks gyvenimo būdas — labai amerikoniškas: mokėjimas daryti pinigų iš nieko. Todėl naivu iš autoriaus pusės manyti, kad tie, kurie sugebėjo prastumti vieną desperatišką šūkį, nesugalvos ir kito... Belieka pritarioti nostalgikai autoriaus išvadai: "Deja, dažniausiai tie, kurie garsiausiai šaukiasi į kovojančią tautą, mažiausiai rūpinasi pačia Lietuva".

V. Kostkaitis

SUTRIUSKINO BANDITŲ OPERACIJA

Pastarosios žinios iš Managvos rodo, kad Nikaragvos kariuomenė smogė skaudžius smūgius kontrrevoliucionierių grupotei, kuri iš Honduro įsiveržė į Nikaragvą sužlugdyti kavos derliaus nuėmimą. Per sėkmingą kovos operaciją, kuri truko tris savaites Selajos ir Matagalpos departamentų teritorijoje, Nikaragvos kariuomenė likvidavo daugiau kaip 200 somozininkų ir sutriuskinio 15 slaptų bazių, iš kur banditai vykdavo į teroristinius reidus įvairiuose šalies rajonuose. Apie 30 kontrrevoliucionierių paimta į nelaisvę.

— Japonijoje siaučia gripo epidemija, nuo kurios labiausiai kenčia vaikai.

Vilnis, 1986 m. sausio 16 d.

DIDVYRIS AR NUSIKALTĒLIS?

Apie ką tie pakilūs žodžiai? Gal Juozas Lukša — koks šventasis? Ne, nieko panašaus. Lietuvos archyvuose saugomi dokumentai piešia kitokį vaizdą. Juozas Lukša-Skirmantas 1949 metų pabaigoje baigė mokslus Bavarijoje amerikiečių žvalgybos mokykloje. Su grupe tokių pat šnipų jis buvo lėktuvu perverstas rugsėjo pabaigoje į Lietuvą. Iš šnipams duotų užduočių matyti, kad užsienio žvalgybą domino daug karinių, politinių, ekonominių ir kitokių duomenų apie Lietuvą, taip pat — apie Maskvą, Leningradą. Lukšos grupė, atgabenusi pogrindžio banditams 10 tūkst. dolerių, nepaprastai žiauriai veikė Pietų Lietuvoje, vadinaujamoje Dainavos apygardoje. Vieną naktį į Marijampolės apskrities Būdos apylinkės valstiečio Jurgio Baltrušaičio pirkį įsiveržė Lukša su sėbrais, arba, kaip juos dabar vadina "Europos lietuviai" — "bendradarbiais". "Naujaturys"? — paklausė Lukša. — "Svetimos žemės užsigeidė? Duosim! Pora sieksnių gausi. Ir visam amžiui..." — pažadėjo Lukša.

Baltrušaitis tvirtu kumščiu perrenkė Lukšą ant grindų. Banditai sučiupo valstietį, užlaužė rankas. Lukša pašoko nuo grindų ir pripuolęs šovė Baltrušaičiui į veidą. Automato serijos pakirto ir Baltrušaičio dukreles. O štai Lukšos informacija apie būrio veiklą. "1949 m. spalio 9 d. buvo sušaudytos netoli Alovės Butrimiškių kaime trys šeimos. 1. Abromavi-

čius Petras, žmona ir sūnus. Šis pilietis pirmas balsavęs su savo žmona rinkimuose. Naujakuriai. 2. Minkelienė ir jos dukterys — Pranė, Elena ir sūnūs Petras ir Juozas. Kaltinami tuo, kad vaikai dažnai eidavo į mišką. 3. Vitkauskas Juozas, žmona, sūnūs Vincas ir Vladas. Pritarė sovietams".

Taip diegė savo tvarką Dzūkijoje buožės sūnus Juozas Lukša. Dar 1946 metais gaujų, kur po apmokymo užsienyje veikė ir Juozas Lukša, vadėivos išleido direktyvą dėl masinio gyventojų terorizavimo. Vykdydamos šią direktyvą, ginkluotos gaujos visoje Dzūkijoje pradėjo masines žudynes, vadinamasias ofenzivas, kurių aktyvus dalyvis ir organizatorius, kaip matėme, buvo ir Juozas Lukša. Su neslepianiu cinizmu banditai raportuodavo apie tokias žudynes. Štai vienas raportas: "Pranešu, kad š.m. birželio 13 dieną planas įvykdytas apie 80 proc. Likusioji dalis nerasta namuose, arba kitokiais sumetimais išliko. I būrio vadas."

Terorizuodami Lietuvos kaimo varguomenę buržuaziniai nacionalistai tikėjosi susilpninti tarybų valdžios pozicijas Lietuvos kaime, dezorganizuoti kuriamąjį darbą. Visa tai atitiko tokių buožvaikių, kaip Lukša, interesus, bet ne liaudies daugumos, ne paprastų kaimo žmonių interesus. Ilgas Juozo Lukšos ir jo bendrų nusikaltimų sąrašas. Todėl "Europos lietuvių" liaupsės neturi nieko bendro su tikrove.

J. Beržinis

"ATVIRO" MĖNRAŠČIO NEATVIRUMAS

"Akiračių" akiratyje — visa išeišiška spauda. Tradicinėse apžal-gose išjuokiami nemokšos, pakliūna ant meškerės net tokie veikėjai kaip ALTo pirmininkas K. Šidlauskas... "Atviro žodžio" mėnraštis toksai kieno reikalus svastydamas ir pasidaro neatviras, daug kuo panašus į tuos, kuriuos kritikuoja, kada atsigręžia į Lietuvą. Drąsa kažkur išgaruoja. Lietuvoje, pasirodo, kelių nemoka tiesti, ir žemių melioruoti, ir gamta niokojama... Pavyzdžiui, duoda mėnraščiui interviu Amerikos Didžiųjų ežerų regiono administratorius Valdas Adamkus, kuris leidžiasi į gana painius apibendrinimus gamtos saugos Lietuvoje adresu. Jis teigia: "Mokslinis pasirošimas, akademinis darbas ir gamtos apsaugos populiarumas yra išskirtinai aukšto lygio. Tačiau praktiško darbo sferoje tuojau atsiduriama su lėšų stoka".

Pareigūnas aukštas ir specialistas žinomas, bet ar galima priimti už gryną pinigą tokius prieštarīgus žodžius ir naivius išvedžiojimus apie gamtos saugos finansavimo politiką Lietuvoje? Leidinys, kuris moko kitus sveiko protavimo, pats atsiduria nepavydėtinoje padėtyje. Juk aišku, kad akademinis darbas nei Lietuvoje, nei Amerikoje, ar kitur nedirbamas tikrai dėl paties... akademinio darbo. Jis skatina praktinę gamtos saugą, yra praktinių gamtos saugos projektų pagrindas, tikrai todėl Vilni, 1986 m. sausio 16 d.

pateisinamas. Nieko nuostabaus, kad teiginys dėl tariamų finansinių sunkumų taip ir pakimba ore, lieka be įrodymų.

Priminsime tikrai kai kuriuos praktinės gamtos saugos Lietuvoje faktus. Remiantis Lietuvos gamtos apsaugos įstatymu, priimtu dar 1959 metais, steigiami rezervatai, draustiniai, yra nacionalinis parkas, saugomi landšaftai, gyvosios ir negyvosios gamtos paminklai, žvėrys, paukščiai, žuvis, augalai ir jų bendrijos.

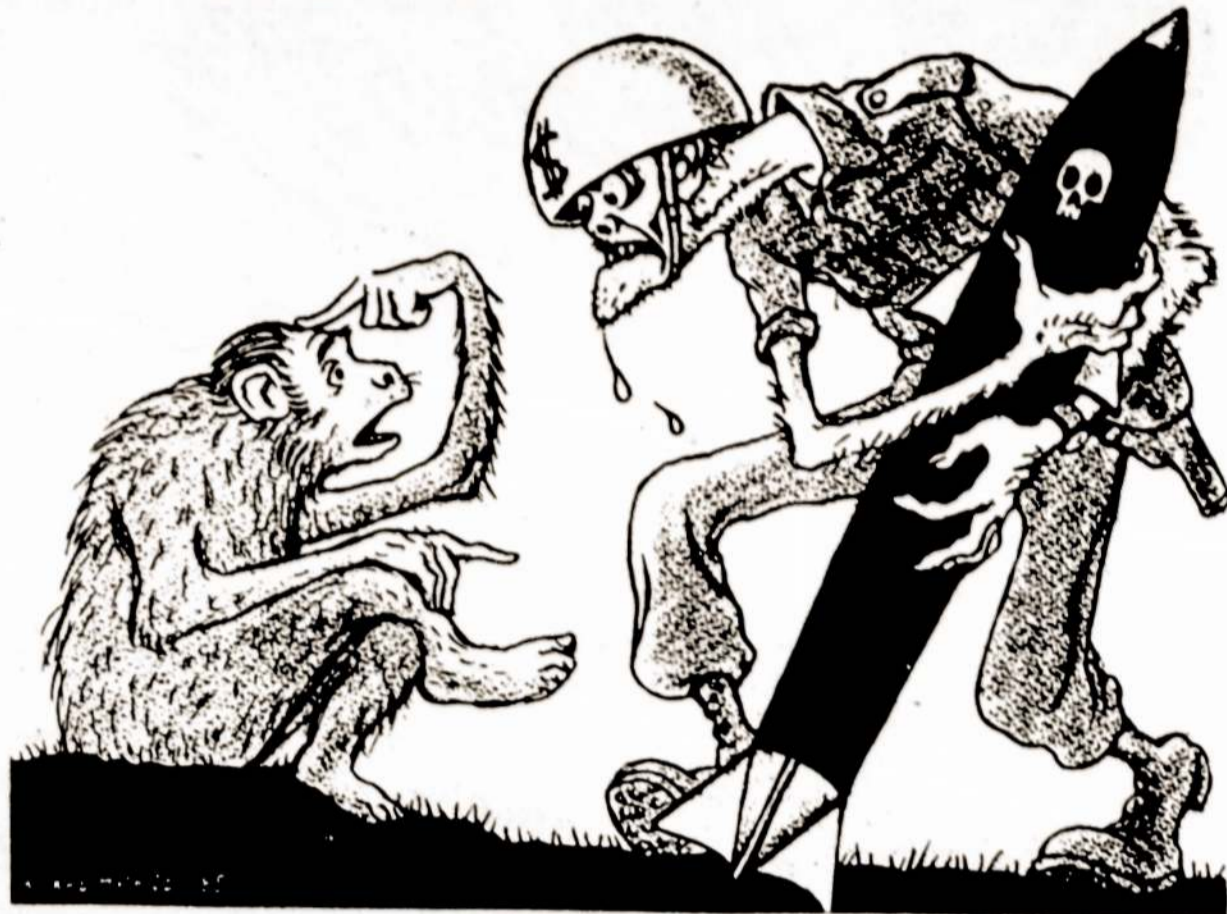
Yra trys dideli rezervatai — Zuvinto (54,2 km²), Čepkelių (84,5 km²), Kamanų (36,6 km²), Lietuvos nacionalinis parkas (300 km²), 171 draustinis, 194 valstybės saugomi parkai. Hidrometeorologijos ir gamtinės aplinkos kontrolės valdyba stebi ir kontroliuoja atmosferos oro, dirvožemio, vandenių užterštumą, atlieka vandenų apskaitą, o Melioracijos ir vandens ūkio ministerija atlieka vandenų naudojimo apskaitą, kontroliuoja nutekamuosius vandenius... Argi tai ne praktinė gamtos sauga?

Nutyli mėnraštis ir vieną iš didesnių gamtos saugos projektų, įgyvendinamų šiuo metu — valymo įrenginių statybą Vilniuje. Kodėl? Juk primityvus melas, kuriuo verčiasi dauguma reakcinių išsivijęs laikraščių, ir tiesos apie Lietuvą nutylėjimas, kurį kultivuoja "Akiračiai". — vieno antitarbinio nusistatymo dvi pusės. Tik neaišku, kuri juodesnė.

J. Šakinis

KARIKATŪRISTO AKIMIS

Valiingtono administracijos ir Pentagono formuojama „žvalgybų karų“ programa stumia žmoniją prie pražūties slenksčio.



ATGAL | AKMENIS AMŽIŲ...

Kukrynikų („Pravda“) pieš.

O dabar — tyli!

Puikiai žinome, kokio "dėmesio" susilaukia dabartinės Lietuvos ir visos Tarybų Sąjungos gyvenimo tematika "patriotinės" spaudos skiltyse, taip pat "Amerikos balso", Vatikano radijo, "Laisvosios Europos" radijo laidose!

Ten su dideliu malonumu nars-tomi ir nagrinėjami tikri ir tariami trūkumai bei problemos. Beje, dažniausiai kaip tik tariami. Minėtos informacijos priemonės itin "susirūpinusios" jaunimo elgesiu ir morale Lietuvoje. Neveltui tas pats Vatikano radijas savo laidose į Lietuvą taip mėgsta graudenti tenykštį jaunimą ir jam aiškinti, kas bloga ir kas gera.

Ypač dažnai buvo kalbama ir rašoma apie alkoholizmo problemą. Ką gi, ji — kaip ir visame civilizuo-tame pasaulyje — palietė ir Lietuvą. Ir tai nebuvo jokia paslaptimi — apie tai su dideliu susirūpinimu rašė Lietuvos spauda, apie tai kalbama žmonėse. Tačiau "geradėjai", kuriuos minėjome šių pastabų pradžioje, iš šios problemos sukūrė sau išsistą antitarybinę, antisocialistinę propagandos sistemą. Jos neatskiriamais krumpliarasčiais tapo teiginiai apie tai, kad šią problemą sukūrusi tik socialistinė santvarka. Dar daugiau. Esą, dabartinė valdžia palaikanti, netgi skatina girtuokliavimą kaip kovos su "tautine savimone" priemone. Dar buvo teigiama, kad tokiu būdu siekiama atitraukti jaunimą nuo bažnyčios. Ir ko tik nebuvo kalbama ir rašoma ta tema!

Šią problemą mėgino eksploatuoti ir religiniai ekstremistai, pasiskelbę didžiausiais blaivybės riteriais. Tačiau, kaip rodo vilniškėje "Tiesoje" neseniai atspausdintos Antano Terlecko dienoraščių ištraukos, antitarybinės propagandos "šventuoju" padarytas Viktoras Petkus buvo tarp tų, kurie patys skatino, netgi vertė jaunimą girtuokliuoti.

O gal čia pritaikyta senovinė taisyklė: kas galima Jupiteriui — negalima jaučiui? Kaip ten bebuvę, "jupiteriai" degtinės butelį laikė neišsenkančiu savo propa-

gandos šaltiniu.

Ir štai šis šaltinis ėmė ir užako: tarybinė vyriausybė paskelbė ypač efektyvias ir nepaprastai konkrečias priemones kovai su girtuokliavimu ir alkoholizmu. Tai jau dabar davė labai konkrečius rezultatus: žymiai sumažėjo alkoholinių gėrimų pardavimas, dar švaresnės tapo gatvės ir aikštės.

Atrodytų: dabar tie, kurie taip "susirūpinę" Lietuvos reikalais, jos žmonių gyvenimu ir morale, turėtų ypatingai sukrusti, rašydami ir pasakodami apie tai.

Tačiau... tačiau... kybo mirtina tylą. Ši tema staiga ėmė ir dingti iš minėtos spaudos ir radijo laidų — lyg jos ir nebūtų. Na, ne-

bent retkarčiais perpasakojama "didžiosios" Vakarų propagandos mintys — beje, ir ta propaganda įtartinau kukli šiai temai — kukli, aišku, kaip tik dabar.

Taigi: gerai ar blogai, kad ryžtingai, atvirai kovojama su girtuokliavimu?

Kur bedingsi: tenka pripažinti — gerai. Juk kaip tik to "pasigedavo" antitarybinė propaganda.

Iš kitos pusės: juk šią akciją vykdo tarybinė valdžia — ta pati, kurią minima propaganda tiek metų kaltino kone sąmoningu girtavimo palaikymu. Tai ką daryti dabar?!

Matyt, beliko vienintelė, jau ne kartą išbandyta priemonė: paskelbti girtuoklius kovotojais už žmogaus teises, pradėti akciją jiems gelbėti. Kuo jie blogesni už kokį nors butų vagį ar iskrypėlį? Aišku, dar būtų galima suorganizuoti ir kokį nors tarptautinį komitetą jiems gelbėti, ir rinkti lėšas, ir išklausti kokioje nors komisijoje. Aš asmeniškai visiškai nenustebčiau, jeigu taip įvyktų.

Vytautas Zeimantas

— Kai valstybės sekretorius G. Shultz lankėsi Maskvoje, į suruoštą jam spaudos konferenciją neįsileido pažangių amerikiečių laikraščio "Daily World" korespondento Mike Davidov.



"Vilniaus" baldų kombinatas virš penkmečio plano pagamino produkcijos už dvidešimt milijonų rublių. Penkmečio metu darbo našumas išaugo 21 procentu, 90 procentų atnaujintas pagrindinės produkcijos asortimentas.

Gero pirkėjų įvertinimo susilaukė naujieji minkšti komplektai "Vesta", "Šatrija", "Aras", sekcija "Vilnius-5".

K. Jankausko nuotraukoje: vilniečių gaminami universalūs spinta "Era" ir minkštų baldų komplektas "Aras".

Suvalkijos lygumose

Nebeatpažintų šiandien savo gimtųjų vietų pažangus JAV lietuvių rašytojas ir visuomenės veikėjas Vincas Jakštys (Senas Vincas), į Argentiją 1933 metais išvykęs komunistas Viktoras Rutkauskas ir kiti vilkaviškiai emigrantai.

Čia, kur anksčiau buvo Remeniškių ir Skliaučių dvarai, Grigaičių polivarkas, Didlapių, Bobių, Sūduvos, Žymių, Arminių, Rūdaičių ir dar keliolika kitų vienkaimių, įsikūręs kolūkis, pavadintas "Pergalės" vardu.

Šiandien išlikusi tik Sūduvos gyvenvietė. Bet ir tos tik pavadinimas. Visi namai — nauji. O jų nemažai — arti pustručio šimto. Beveik pusę pastatė ūkis, išleidęs daugiau kaip pusantro milijono rublių. Kitiems žemdirbiams padėjo pasistatyti padengdamas pusę išlaidų. Gyvenvietėje nauji kultūros namai, vidurinė mokykla, kurioje mokosi daugiau kaip 200 vaikų, lopšelis-darželis, paroduotuvės, buitinio aptarnavimo paviljonai, medicinos punktas. Įsirengė kolūkis ir autoservisą, nes kolūkiečiai jau turi arti septynišiasdešimties lengvųjų automobilių. Paslaugos teikiamos ir kaimynams.

Plėčiasi dar trys "Pergalės" kolūkio gyvenvietės. Visose jose yra šiuolaikiniai patogumai. Butuose nauji baldai, būtini mašinos. O pirkti šio ūkio žmonės turi už ką. Už darbo dieną kolūkiečiams mokama daugiau kaip po devynis rublius. Todėl susidaro nemažos pinigų sumos. Štai melžėja Vida Čeplevičienė ir jos vyras Zigmas, dirbantis traktorininku, per metus gauna beveik vienuolika tūkstančių rublių. Po aštuonis ir daugiau tūkstančių per metus gauna daugelis žemdirbių šeimų.

Užmokestis iš kolūkio — dar ne

visos valstiečio pajamos. Nemažos sumos jiems išmokamos už parduotus savo sodybinuose sklypuose išaugintus produktus, pieną, mėsą. Štai Romas Jablonskis už parduotus gyvulius 1985 metais gavo arti trijų tūkstančių, o Vincas Mažiukaitis ir Albinas Prusevičius tik už parduotą pieną — pasiūmė beveik po pustručio tūkstančio rublių.

Kolūkis rūpinasi, kad gyventojai parduotų atliekamus produktus. Todėl visokeriopai padeda jiems plėsti asmeninį ūkį — kolūkio mašinomis įdirbama žemė, pasėjami miežiai ir pasodinamos bulvės, padedama paruošiant pašarus.

O buvo ir sunkesni laikai... Juos šiandien kraupu ir prisiminti. Dabartinio kolūkio teritorijoje Antrojo pasaulinio karo metu ilgai laikėsi fronto linija. Vokiečiai visomis išgalėmis gynė prieigas į Rytprūsius. Degė gyvenamieji namai, žuvo žmonės... Bet tuo dar nelaimės nesibaigė. Ne vienas buvo nužudytas tik už tai, kad parašė pareiškimą priimti į kolūkį. Bet 1949 metų spalio mėnesį steigiamasis susirinkimas įvyko. Pirmuoju kolūkio pirmininku buvo išrinktas Juozas Masaitis.

Kolūkio šlovės kambaryje, kur laikomi įvairūs apdovanojimai, labiausiai pasizvėjęs žmogus nuotraukos ir kitos relikvijos, saugoma storoka knyga apie ūkį, jo žmonių likimus. Joje daug pasakojimų apie gyvenimą buržuazinėje Lietuvoje, tuometinius derlius, valstiečio pajamas ir pirkinius. Į akis krenta tas faktas, kad buvo perkami patys paprasčiausi buitiniai rakandai, žibalas, druska... Niekur neužsimenama, kad buvo perkamos knygos, kad kuri nors šeima prenumeravo kelis laikra-

DARBŠČIŲ IR SVETINGŲ ŽMONIŲ KRAŠTE

Kai lauko darbai ėjo į pabaigą ir žemdirbiams atsirado daugiau laisvesnio laiko, po Lietuvos miestelius ir gyvenvietes pasklido rašytojų grupės. Viena jų apsilankė ir Lazdijų rajono "Jaunosios gvardijos" kolūkyje. Pilna kultūros namų salė prigūžėjo šio ūkio šeštųjų gyvenvietės literatūros mėlėtojų. Ilgiausiai scenoje buvo laikomas poetas Bronius Mackevičius, jau nebe pirmą kartą lankęsis šiame ūkyje.

Susipažino rašytojai su šeštųjų praeitimi ir šiandiena. Plėstis miestelis pradėjo nutiesus iš Varėnos per Alytų į Suvalkus geležinkelį. Iškilo stotis, kiti pastatai. Netekus Vilniaus krašto, nuo šeštųjų buvo nutiestas geležinkelis į Kazlų-Rūdą.

Šeštukai dar visai neseniai tapo kolūkio centru. Labiau žinoma buvo naujai pastatyta Birutės gyvenvietė. Joje — visi šiuolaikiniai patogumai. Gatvės asfaltuotos, žaliuoja pasodintas parkas, žmonių rankomis sukurtas tyvuliuoja Lankų ežeras. Gyvenvietėje — kultūros namai, biblioteka, buitinių pastatų, paroduotuvė, vaikų lopšelis-darželis, pradinė mokykla, kiti pastatai.

Šeštukai pradėjo statyti ir gražėti vėliau. Senąjį miestelį dabar primena tik išlikę geležinkelio stoties ir aplink jį esantys pastatai. Per keletą metų atsirado kelios naujos gatvės, išdygo daugiau kaip šimtas naujų gyvenamųjų namų, vidurinė mokykla, kultūros rūmai, ambulatorija, paroduotuvės, adv-

linkės vykdomojo komiteto ir kiti pastatai.

... Birutės gyvenvietėje stovi skulptūra — lietuvių, laikanti ant ištiestų rankų kepalą duonos. Tai tartum Dzūkijos — darbščių, svetingų ir mylinčių savo žemę žmonių — simbolis. O savo laimę ir sėkmę jie kuria bendru, kolektyviniu darbu. Tiesa, senovę dar primena kolūkio valdybos rūpesčiu palikta Prano Dzūko sodyba. Joje surinkti visi buvusio valstiečio padargai ir namų apyvokos reikmenys primena, kaip toli nužengta nuo tamsaus ir sunkaus gyvenimo. Čia pat muziejaus lankytojas mato ir daug įvairių apdovanojimų — už žemės ūkio produktų gamybą ir gyvenviečių bei aplinkos tvarkymą, žemdirbystės kultūrą.

Didžiuojasi šiandien savo pasiekimais ūkio žemdirbiai. Javų derliai artėja prie keturiasdešimties centnerių iš hektaro, jau seniai iš karvės per metus primelžiama daugiau kaip po keturis tūkstančius kilogramų pieno. Geros sąlygos gyventi ir dirbti. Ir žmonės stengiasi, nes jų triušas atlyginamas ne tik pinigais, bet ir visaliaudiniu dėmesiu.

... Rūduo — tai metas, kai iš laukų surenkama gėrybės. Jomis džiaugiasi ir žemdirbiai, ir rašytojai. Vieni iš kitų semiasi sau, darbai ir kūrybai peno.

Stanislovas Pleškus

ĮAMZINTAS ATMINIMAS

Siekdama įamžinti revoliucinio ir partizaninio judėjimo Lietuvoje dalyvio, Lietuvos TSR nusipelnusio kultūros veikėjo Genriko Zimano atminimą, Lietuvos TSR Ministrų Taryba pavedė Vilniaus miesto vykdomajam komitetui įrengti memorialinę lentą prie namo Vilniuje, Jovaro g. 12, kuriame gyveno G. Zimanas, ir pastatyti antkapį ant jo kapo Antakalnio kapinių memorialiniame ansamblyje.

Nutarta suteikti Genriko Zimano vardą Kauno 24-ajai vidurinei mokyklai ir toliau ją vadinti Kauno Genriko Zimano vidurine mokykla.

Valstybinis leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komitetas įpareigotas išleisti G. Zimano rinktinis raštus. Valstybiniam kineatografijos komitetui pavesta sukurti kino apybraižą apie G. Zimaną, kaip apie vieną partizaninio judėjimo Lietuvos TSR vadovų. Kultūros ministerija Pirčiupio muziejaus ekspozicijoje įpareigota nušviesti G. Zimano gyvenimą ir veiklą.

— Pusės amžiaus sukaktį Pavėnčių cukraus kombinatas pasitiko atjaunėjęs — vien šio penkmečio metais jo rekonstrukcijai buvo skirta 8 milijonai rublių. Pertvarkyti, išplėsti ir automatizuoti visi pagrindiniai cechai. Pusantro karto išaugo kombinato našumas.

— Vilniuje sužaistas pirmasis papildomo mačio dėl TSRS vyrų šachmatų čempiono vardo ratas.

Vilnis, 1986 m. sausio 16 d.



Kauno dirbtinio pluošto gamykla iš gamybos atliekų nuo 1981 metų gruodžio pradžios pagamino plataus vartojimo gaminių daugiau kaip už šešis milijonus rublių. Moterys mielai perka čia pagamintas palaides, staltieses, spalvotus siūlus.

M. Giedrio nuotraukoje: palaidinę ir spalvotus siūlus demonstruoja Irma Kardamavičiūtė.

čius, kad leido visus vaikus į mokslo.

Menki buvo net Suvalkijos žemei derliai — iš hektaro 10-12 centnerių. Ir čia pat norisi priminti, kad 1985 m. iš hektaro prikulta daugiau kaip po 40 centnerių grūdų, prikasta po 340 centnerių cukrinių runkelių. Gražios produktivių galvijų bandos. Ūkio pajamos artėja prie penkių milijonų rublių.

Stanislovas Pleškus

SVEČIUOSE GIMTOJOJE ŽEMĖJE

(Tęsa)

Grįžus ir šiek tiek pailsėjus, vykau į Vilniaus viešbutį "Lietuva". Norėjau nors dalinai susipažinti su juo, nes kitaip, grįžus į Čikagą, negalėčiau atpasakoti apie jo išvaizdą ir esamas sąlygas.

Nuvykę, plačiai apsidairėme ir jo darbuotojų dėka turėjome progos apžiūrėti eilę kambarių, pradedant pirmuoju aukštu ir baigiant 20-uoju. Visur gražu ir patogūs įrenginiai. Neperdėsiu pasakiusi, kad jaučiama didelė prabanga. Šiuo vizitu buvau patenkinta, kad galėjau pilnai pamatyti viešbučio "Lietuva" vidurinę išvaizdą.

Rugpiūčio 6 d. vykome į Kauną. Kartu su manimi vyko miela Elenytė Eidukaitytė. Ji sakė, jog Kaune norinti aplankyti savo gimnazių. Taip ir padaryta.

Pakelyje sustojome Elektrėnuose. Čia buvau ir 1962 metais, kai viešėjau T. Lietuvoje. Tada tik naujai buvo pradėta statyba, pakasti pamatai, o kiek toliau buvo nemažai pastatų, kuriuose apsigyveno statybininkai ir to didelio projekto planuotojai bei darbo prižiūrėtojai.

Šis naujas miestas daug kuo skiriasi nuo senesnių miestų ne tik pastatų ir gatvių tvarka, bet aplamai ir švara, grožiu ir net gyvenimais, nes čia daugiausia gyvena tie, kurie dirba tose atsakingose pareigose. Norėjosi ilgiau ten pabūti, bet jau buvo sutarta, kad mūsų lauks Kaune.

Apie patį Kauną nebandysiu rašyti, tik trumpai pasakysiu, kad Kaunas — vienas seniausių Lietuvos miestų. Jame gausa architektūros ir istorijos paminklų, lietuvių liaudies kovinės, revoliucinės veiklos ir darbo vietų. Be to, primena nacių ir buržuazinių nacionalistų įvykdytas žudynes. IX

PABUVOJUS SU SANTPETERSBURGIEČIAIS

Po beveik dvidešimties metų ir vėl pasitaikė proga su žmona nuvykti pavandrovoti į St. Petersburg, Fla., kur garsėja pažangių lietuvių visuomeninis judėjimas, kur ne vienas laikraščio "Vilnius" skaitytojas turi pažįstamų, draugų bei bičiulių nuvykti paviešėti. Mudu irgi vykome pas savo bičiulius, žemiečius kupiškėnus, Aldoną ir Povilą Aleksus. Pabuvojome pas juos net dvi savaites.

Nuvykus pas Aleksus apstulbome, kai pamatėm kaip jie gražiai, palyginus pasiturintai, įsikūrę paskendusioje dekoratyvinių palmių, citrininių vaismedžių ir įvairių žaliuojančių tropiškų žalumynų Seminolėje. Neprasčiau už juos įsikūrę toje pat Seminolėje antri mūsų bičiuliai draugai Margaret ir Jonas Mileriai, taip pat jų kaimynai, pažangaus judėjimo veteranai draugai Verutė ir Pranas Budrioniai. (Su Pranu net teko išbandyti Meksikos įlankoje St. Petersburg meškeriojimo laimę.)

Viešint pas mielus Aldoną ir Povilą Aleksus, negalima buvo neaplankyti plačiai žinomo čekagiečio dailininko Prano Mockapet-Vilnis, 1986 m. sausio 16 d.

forte nužudyta 80 tūkstančių Lietuvos ir iš kitur atvežtų nekaltų žmonių. Šis kruvinas žygis pasauliui žinomas. Prieš 23 metus teko IX forte apsilankyti ir dalintis įspūdziais su draugais, tad daugiau nekartosis.

Pirmiausia sustojome pas mano nuo vaikystės dienų pažįstamą Joną Kielą ir jo šeimą. Čia jau mūsų laukė Justina Savelava, tai vilnietės Antaninos Vaitkienės sesutė. Kielai mus visus pavaišino, o mane apjuosė šilko siūlų juosta, į kurią jausta: "Mielai Julijai, brangios tėviškės prisiminimui. Kielų šeima. 1985". Šią dovaną skaitau vieną iš brangiausių.

Pasisvečiavusios pradėjome lankyti kitus pažįstamus. Sustojome pas gydytoją St. Ragaišį, perdavėme čekagiečių linkėjimus. Sekantis sustojimas buvo pas gydytoją Valę Lasauskienę, bet jos neradome namuose. Tada vykome pas Irutę Gaižauskienę, kurios taipgi neradome, bet sekančią dieną Irutė atvyko į Vilnių ir susitikome, pasikalbėjome. Su jos velione mamyte Akvile Mažulaite mes kartu augome. Gaila, kad jos jau nėra gyvųjų tarpe.

Kaune mus lydėjo jauna graži Kielų dukra, kuri už metų kitų tikisi baigti mokslą ir gauti gydytojos diplomą. Ji mus lydėjo ir aiškino apie naują Kauno statybą, pasidairėme po Laisvės alėją. Ji mus net išlydėjo iš Kauno, nes mes skubėjome, norėjome sustoti Rumšiškėse pasidairyti po Liaudies buities muziejų.

Lietuva nedidelė šalis, bet ji dalijasi į keturias etnografines sritis: Aukštaitiją, Žemaitiją, Dzūkiją ir Sūduvą. Rumšiškėse taipgi padalinta į 4 sektorius. Muziejuje

(Bus daugiau)

Julija Marazienė

rė savo laiku buvusios garsiosios Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijos 45-oji kuopa. Daug Literatūros Draugijos kuopų nebėra, bet santpeterburgiškė tebegyvuoja. Nežiūrint, kad truputį pakitėjusi, bet šventai tebetęsia anos didžiosios Lietuvių Literatūros Draugijos tradicijas. Kuopos dėmesio centre tebėra Amerikos lietuvių pažangioji spauda — "Vilnis", "Laisvė"... Kucpos nariai šiuos laikraščius remia asmeniškai ir kuopos izdu visu nuosirdumu. Didelis nuopelnas tenka šiai kuopai už iniciatyvą suorganizuoti Dainos Mylėtojų chorą, už iniciatyvą suorganizuoti Senior Citizens klubą, už budrumą, kad atėję į judėjimą "pakeleiviai" St. Petersburgo lietuvių visuomeninio judėjimo nenuvestų klystkeliais. Nesuklysiu pasakęs, kad ši kuopa yra St. Petersburgo lietuvių visuomeninio judėjimo dvasia.

Antras labai svarbus St. Petersburgo pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo veiksnys yra, tai Dainos Mylėtojų choras, turintis daugiau kaip dvidešimt dainų mylinčių nepradinių choristų, persikėlusius į St. Petersburgą nuolatiniam gyvenimui iš įvairių Amerikos pažangių lietuvių kolonijų. Choro repertuare žymiausių vietų užima lietuvių liaudies, tarybinių lietuvių kompozitorių ir pažangios minties angliškos dainos. Chorą mokina didelių gabumų energinga lietuviškos dainos puoselėtoja emigracijoje Helen Janulytė. Beveik per apskritus metus choristai kas penktadienį renkasi į repetitijas, šeštadieniais renginiuose atlieka menines programas. Savo dainomis ir veikla choras visuomeniniam judėjimui duoda gyvumą, šildo jį daina, kelia nuotaiką.

Didelį vaidmenį St. Petersburgo pažangių lietuvių visuomeniniame judėjime lešia "Lithuanian Senior Citizens" klubas, įsikūręs daugiau kaip prieš dešimt metų LLD kuopos iniciatyva ir padedant Dainos Mylėtojų chorui. Nuo pat klubo įsikūrimo beveik iki pat dabar jam vadovavo plačiai žinomas Amerikos pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo veteranas niujerkietis Valys Bunkus. Dabar klubo vadžias valdo neišsemiamos

energijos saviveiklininkas solistas Stasys Kuzmickas, padedant klubo direktorių valdybai. Klubo patalpose, kurios yra nuosavos, didelėje renginiams salėje, beveik visus metus kas šeštadienis vyksta draugiški suėjimai papietauti, meninės programos, kurias atlieka Dainos Mylėtojų choras, jo solistai, duetai... Be klubo rengiamų draugiškų suėjimų papietauti, juos rengia ir Literatūros Draugijos kuopa, choras — koncertus. Nuobodžiauti St. Petersburgo lietuviams nėra kada.

Nelengva ir Literatūros Draugijos kuopos, ir choro, ir klubo aktyvistams darbuotojams, kai St. Petersburgo lietuvių visuomenę sudaro beveik vien tik pensininkai seni žmonės. Kad visuomeninis judėjimas būtų gyvas, aktyvus, darbuotojams tenka pasitempti ne tik protiškaiki, bet ir fiziškai. Labiausiai turiu galvoje klubo virtuvės šeiminkes, kuriems vadovauja energinga darbšti Violeta Kuzmickienė. Beveik kas šeštadienį ir kitokiomis progomis jos turi paruošti pietus virš šimtui svečių, o kai kada netgi keliems šimtams. Klubo salė bei viso namo priežiūra irgi reikalauja nuolatinio ir įtempto darbo, o kur dar organizaciniai reikalai! Klubo prezidentui Stasiui Kuzmickui ir kitiems aktyvistams yra ko suktsis.

Vaikštai salėje su buvusiu ilgamečiu klubo prezidentu V. Bunkumi. Rodo jis man ant salės sienų viešai pakabintus, įrėmintus klubo mecenatų, darbuotojų, mirusių narių garbės sąrašus. Klubas gerbia jų atminimą, darbuotojai tęsia jų nuveiktus darbus, ir tęsia energingai, nenuleisdami rankų, vainikuodami St. Petersburgo pažangių lietuvių visuomeninį judėjimą, pralenkdami judėjimus netgi tokiose buvusiose didelėse kolonijose kaip Čikagoje, Niujorke, Detroite ir kituose didesniuose miestuose.

Grįžęs namo nė truputį nesigailiu, kad buvau nuvykęs į St. Petersburgą pasimatyti, pasidžiaugti su bendraminciais jų neįkainojamu dideliu visuomeniniu darbu bendram pažangios lietuvių kultūros reikalui.

S. J. Jokubka

St. Petersburg, Florida

Dainos Mylėtojų choro koncertas

Gruodžio 28 dieną Klubo salėje įvyko Dainos Mylėtojų choro koncertas. Diena buvo labai graži, net 75 laipsniai šilumos. Publikos atsilankė pilna salė, kaip kad paprastai esti didesniuose renginiuose, imtinai choro, publikos mėgiamo už lietuviškas dainas.

Po pasivaišinimo pietumis, žinių pranešėja pranešė, jog turime svečių iš Lietuvos, Pensilvanijos, Niujorko, Masačusets, Mičigano ir daug iš paties St. Petersburgo.

Man buvo malonu matyti grupę čekoslovakų, jugoslavų, ukrainiečių. Labai maloniai teko pasikalbėti su Vincu ir Aldona Grigaičiais ir Aldonos sesute iš Wilksbarių. Mes drauge daug veikėm, kai gyvenau Shenandory. Nuvažiuodavom pas juos, o jie pas mus.

Tada ten buvo platus pažangus veikimas.

Gerai bičiuliai iš Detroito Minni ir Chuck Tvaskai atvežė grybų. Jie juos moka labai skaniai suvakuoti. Tvaskai ketina pasisvečiuoti iki kovo mėnesio.

Tenka pasidžiaugti, kad nemažai gavom iš Lietuvos sveikinimų. Sveikina: Audronė ir Vytautas Mašauskai; Antanas Bagdonas su žmonele, Juozas Savickas, Vytautas Kazakevičius, mano pusseserė Adelė Launikonienė, A. Kustas, P. Petronis, A. Lopa, jis atsiuntė mums daug gaidų.

Programa

Antrą valandą pradėjome programą. Pirmininkas Stasys Kuzmickas pasveikino visus su Naujaisiais metais ir palinkėjo visiems laimės, kad 1986 metai būtų taikos metais visame pasaulyje ir kad (Nukelta į 6 pusl.)

(Atkelta iš 5 pusl.)

žmonijai atneštų laimę gyventi ramiai.

Po pirminio įžanginės kalbos choras sudainavo dvi dainas "Neskusk drauguži tu barzdos" ir "Danny Boy". Publika karštai plojo chorui. Nutilus aplodismentams, choro mokytoja Helen Janulytė pakvietė Emiliją Dūdienę ir Stasį Kuzmicką sudainuoti duetą. Jie sudainavo "Linelis žalias" ir "Brangiausia žemė"; akompanavo H. Janulytė. Po to choras sudainavo šešias dainas, vieną jų ("Vištukai") prisiųstą A. Lopos iš Lietuvos. Mokytoja H. Janulytė parinko šešis šokikus — Helen Habala, Juozą Dobrow, Tili Hanacek, Gerry, Betty Youcys ir Jack Pesik. Jie šią dainą šoko, o choras dainavo. Be to, choras sudainavo "We Wish You a Happy New Year" ir palinkėjo visiems linksmų Naujų metų.

Pasibaigus programai, pirmininkas padėkojo gospadinėms Violetai Kuzmickienei, Stelai Daraškai

ir Helen Habalai už skanius pietus, choro mokytojai ir choristams už gražias dainas, darbininkams už gerai atliktus darbus ir publikai už atsilaikymą.

Tenka didelis aciu Helenai Janulytei, Stelai Daraškai, Helen Habalai, Blenciai Bousinger, Helen Samanik, Aldonai Aleknienei, Jose Bowmen, Emilijai Orant, Dorothy Paulionis ir Violetai Kuzmickienei už iškepiną skanių tortų. Taip pat didelis aciu Helen ir Felix Habalamas už stalų papuošimą. Didelis aciu visiems, kurie atnešė dovanų laimėjimams.

Parėmė chorą

Šį kartą chorą parėmė: Mile Repecka \$20, Vincas ir Aldona Griagaičiai \$20, Mary Tracy \$20, Matt Saric \$20, Sophie Nagy \$10, Adelė Klimavičienė \$10, Jerry-Tilly Hanacek \$10, Paulina Raseen \$10, Aldine Sardin \$5.

Didelis aciu už paramą chorui. Baigdamas linkiu visiems Amerikoje ir Lietuvoje, kad 1986 metai būtų laimingi ir taikos metai. S. K.

Detroit, Michigan

Matykite filmą

Visiems gerai žinomi klubiečiai Albinas ir Susan Bubnelis buvę Tarybų Lietuvoje 1985 m. vasarą ir Vilniuje dalyvavo Dainų ir šokių šventėje. Jie susuko filmą apie šią šventę ir kitas įspūdingas vietas. Lietuvoje jie viešėjo vieną mėnesį.

Albinas ir Susan Bubnelis parodys tą filmą Detroito Lietuvių klube, 4114 W. Vernor Highway, šešmadienį, sausio 26 d. Klubo metinis susirinkimas įvyks 10 val. ryte, o 1 val. popiet. Bubneliai parodys savo filmą. Iš praeities visi žinome kaip įspūdingai ir meistriškai Bubneliai susuka filmus. Įžanga veltui. Po susirinkimo bus vaizdai ir filmas. Nepamirškite ir kitiems praneškite. Pasimatysime sausio 26 d. 1 val. popiet.

Gražiai aprenpta

Detroito Lietuvių klubas buvo gražiai papuoštas eglute ir gražiomis lempučių žieminių švenčių proga. Tą darbą atliko klubiečiai ir LDS kėglininkai (bowleriai) gruodžio 12 dieną. Sušilę dirbo Alice ir Albert Stacey, Ann ir Eddie Balchunas, Antoinette ir Kęstutis Garelis, Emma ir Alfons Rye.

Išrinko

Klubo priešmetinis susirinkimas įvyko gruodžio 22 d. Kadangi diena buvo bloga, į susirinkimą atsilankė mažiau narių negu buvo tikėtasi. Apart kitų reikalų, buvo valdybos rinkimai. Nesirado savanorių, galbūt todėl, kad per pastaruosius tris metus valdyba dirba veltui. Pasiliko ta pati valdyba 1986 metams: pirmininkė St. Masytė, vicepir. Antanas Vasaris, užrašų sekr. John Smith, finansų sekr. Servit Gugas, išdėminkė Birutė Vegeliūtė-Jeske, maršalka Mike Stunskas; išdo globėjai Kęstutis Garelis ir Chuck Tvaska.

Į susirinkimą atvažiavo vienas iš klubo senų narių: Frank Mosteiko. Sakė, vasario 2 d. jis bus 92 metų amžiaus. Frank Mosteiko jau 55 metus yra savininkas užėjęs Main Bar, kuri randasi 6228

6

Michigan Avenue netoli Livernois, Detroito.

Minėjo sukaktį

Lapkričio 15 d. Birutės Vegeliūtės-Jeske sūnus Michael ir jo žmona Judy minėjo savo vedybinio gyvenimo penkių metų sukaktuvę. Nebuvo balius, bet abu išėjo vakarieniauti. Senelė Birutė turėjo prižiūrėti jų sunuką Mataušą.

Kaip girdėjau, jubilatai linksmiai praleido vakarą ir taipgi senelė Birutė Vegeliūtė-Jeske su Mataušu.

Svečias iš Vilniaus

Gruodžio mėn. pradžioje iš Vilniaus pas tetą į Klevelandą atvažiavo Vytautas Gladas. Gruodžio 16 d. jis buvo Detroito, vieną naktį apsisusto pas Birutę Vegeliūtę-Jeske. Birutė ir jos pusbrolis Julius Rudys pavaišino ir parodė Detroito dangoraižius. Ant rytojaus apsilankė Stefaniją, gyv. St. Clair Shores, ir pagaliau visi suvažiavo pas Cecilia Andrijauskaitę Primeau, gyv. Sterling Heights.

Svečias specialiai atvažiavo pamatyti Ceciliją ir atvežti dovaną nuo jos anūko Stanislovo Čižiko, su kuriuo svečias dirba Vilniuje. Išvažiavo atgal į Klevelandą gruodžio 18 d. Buvo trumpas laikas, bet svečias turėjo progos pamatyti Detroito Lietuvių klubą, apie kurį jis skaito Laisvėje ir Vilnyje. Svečias sakė, jog jis yra matininkas Kolūkių statybos projektavimo institute. Jo žmona Birutė yra vokiečių kalbos mokytoja ir dėsto 24-oje vidurinėje mokykloje Vilniuje. Buvo malonu susitikti, susipažinti ir pasikalbėti su svečiu iš Tarybų Lietuvos.

Jubiliejus

Jau artėja laikraščio "Laisvės" 75 metų jubiliejus. Tai bus balandžio 11 dieną. Mes detroitiečiai turime iš anksto rengtis su sveikinimais. Reikia pasveikinti "Laisvę" su gimtadieniu ir palinkėti jai ilgų metų. Matykite Stefaniją Masytę susirinkimuose ir pridukite jai sveikinimus bei aukas, kad Detroitas gražiai pasirodytų.

Stefanija

Laiškai ir parama

BROOKLYN, N.Y.

Gerb. Vilnies Adm.:
Čia rasite \$50 čekį atnaujinti "Vilnies" prenumeratą 1986 metams. Likę pinigai — parama laikraščiui. Dėkoju už gerą laikraštį "Vilni" ir už man prisiųstą idomią ir vertingą knygą "Vilnis ir vilniečiai". Su geriausiais linkėjimais visiems "Vilnies" darbuotojams.
Su pagarba,

Konstancija Rušinskienė

GRAND RAPIDS, MICH.

Dear Friends: Enclosed please find a money order for one hundred dollars. Please use it for the usual two subscriptions: Don Gilbert (Grand Rapids, Mich.) and one to Lithuania for Jonas Razgaitis. Balance as donation.

Don & Stella Gilbert

CLINTON, IND.

Gerb. Nellie De Schaaf,
Atsiunčiam mokėstį už Vilni' ir \$5 už "Vilnis ir vilniečiai" albumą. Aciu, kad neužmiršot mūsų.

Aš dėkingas tiems, kurie tą visą sugalvojo, sutvarkė ir išspausdino. Albumas atnešė man malonumą ir liūdesį. Malonu matyti tave, bran-

A Sad New Year's Day for Alvina Strich

We were informed on New Year's Day by Alvina Strich, that her husband John Strich, of Kenosha, Wis., had died at the hospital at about 1:30 A.M. on New Year's Eve. John had suffered a severe stroke a number of years ago and had been living in a nursing home in Kenosha.

John is survived by his wife Alvina, and a brother in Lithuania, Boleslovas Strička, also a cousin Pauline Valenta in Chicago.

John was buried at Sunset Ridge Cemetery in Kenosha, Wisconsin, January 2nd with only immediate family members present at the ceremony, as John Strich had requested. We extend our deepest sympathies to Alvina and other members of her family as well as to all the friends of John Strich.

Nellie De Schaaf

GRAŽUS KULTŪRIEČIŲ PAZMONYS

Gruodžio 10 d. Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija su ruošė draugišką sveigėlę tikslu visoms draugėms pasivašinti artėjančių žiemos švenčių proga. Jos užsakė pietus šauniame Prime Cut restcrane ir visos kartu susirinko į vieną kambarį. Buvo galima pasirinkti pagal skonį iš įvairiausių patiekalų.

Papietavus, mūsų sekretorė J. Marazienė išdavė "paslaptį" — draugijos pirmininkės A. Vaitkienės vyras Pranas Vaitkus atžymi savo gimtadienį. Miela solistė Estelle Bogden prašė dalyvius sudainuoti jubilatai "Ilgiausių metų", kas padaryta. Kai kas ir apdovanojo sukaktuvininką.

Vėliau atėjo restorano savininkas, visas pasveikino ir palinkėjo linksmų žiemos švenčių. Taipgi kvietė dažniau apsilankyti. Dalyvė

gi Vilnis, sulaukusią 65 metų!

Kaip skaudu ir liūdna matyti fotografijas Vilnies tvėrėjų, redaktorių, rašytojų, poetų, darbininkų ir skaitytojų — nesulaukusiu tokios sukakties šventės.

Linkime jums laimingų Naujų metų, geros sveikatos ir jėgų tęsti tą darbą. Draugiškai,

Alex ir Onutė Vaizgela

ROYALTON, ILL.

Gerb. Vilnies darbuotojai:
Siunčiu \$15 už prenumeratą ir dar kiek paramos. Prašau atleisti, kad suvėlavau užsimokėti. Jau tikrai ateina senatvė — sulaukiau 90 metų. (Linkime sulaukti dar daug gimtadienių geroj sveikatoj. — Nds.). Siunčiu jums daug linkėjimų drūtos sveikatos.

Su tikra pagarba,

Antanina Baltrušienė

NORWOOD, MASS.

Brangūs draugai: čia rasite \$60 čekį, tai bus \$15 už mano prenumeratą, o kiti — Vilnies paramai.

Prašau daugiau nesiusi Vilnies dėl Josie Vasil (East Walpole, Mass.), nes ji labai serga ir negali daugiau skaityti.

Linkiu Jums daug sveikatos ir ištvermės toliau dirbti dėl Vilnies, nes aš labai laukiu jos ateinant.

Draugiškai, Julia Družienė

RICHMOND HILLS, N.Y.

Brangi Nellie:
Drg. Anna Čepulienė aukojo vajui \$20 ir linki, kad Vilnis dar galėtų ilgai gyvuoti. Bill Malin užsimoka \$15 už prenumeratą ir aukoja \$10. Iš viso \$25.

Aš nuo savęs aukuju \$100 prisiminimui Povilo ir įdedu padėką už atsiųstas užuojautas, atvirukus, kurių gavau labai daug iš visos Amerikos, Kanados ir Lietuvos. Pasirodo, jis turėjo daug draugų. Paliko labai tuščią vietą — labai liūdna.

Šįmet mes negalim jokio parengimo surengti. Norėjom atšvęsti LDS 55 metų jubiliejų, bet neturime jėgų. Jei Povilas būtų buvęs, tai būtų surengę, o dabar lyg nėra ūpo. Elsa išvažiavo į Baltimore. Dar negrįžo. Tai tokios mūsų naujienos.

Viso geriausio draugams, kurie dirba Vilnies pastogėje. Draugai, laikykitės!

Su pagarba, Nellie Venta

GRAND BEND, ONT., CANADA

Vilnis: Čia įdedu money orderį: Vilnies prenumeratos atnaujinimui vieneriems metams \$20, aukų Vilnies vajui \$50. Iš viso JAV valiuta \$70.

J. Broga

DORCHESTER, MASS.

Gerb. Draugai: Čia rasite \$50 čekį — \$10 sveikinimui Žiemos švenčių proga, o \$40 — paramai. Auka, nors ir nedidelė, bet vis tiek kiek padės Vilniai ilgiau išsilaikyti šiuose sunkiuose laikuose. Gaila, kad mano sveikata vis mažėja. Rodos, dar neseniai galėjau pasimatyti ir pasikalbėti su keletu draugų, gauti Vilniai daugiau aukų. Labai gaila.

Elizabeth Repšienė

Vilnis, 1986 m., sausio 16 d.

KULTŪRIETĖS PASIVAISIŅO IR APTARĒ DRAUGIJOS REIKALUS

Gruodžio 17 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Kadangi šis susirinkimas buvo paskutinis šiais metais, tai draugijos pirmininkė A. Vaitkienė, gelbstint A. Pauliukienci, paruošė šiltus ir skanius pietus. Narės pirmausia papietavo, o po to pravedė susirinkimą.

Turėjom viešnią iš Hot Springs, Ark. — drg. Mildą Kubilienę. Viešnia vėliau tapo draugijos nare. Ji atlydėjo į Čikagą savo mylimo vyro prof. B. F. Kubiliaus palaikais.

Susirinkimą vedė pirm. A. Vaitkienė. Perskaitytas praito susirinkimo protokolas ir priimtas.

Valdyba raportavo, kad rūpinasi visais draugijos reikalais ir atlieka jai paskirtus darbus.

"Vilnies" vartininkė J. Marazienė raportavo, kad dirbant, kiek sąlygos leidžia. Taipgi priminė, kad drg. Antanas Litvinas atėjo jai į talką su 600 punktų. Narės Antanui garsiai paplojo.

Skaitytas laiškas nuo "Womens for Peace". Prašė atsisteisti už aplinkraščio siuntinėjimą. Nutarta minėtam komitetui pasiųsti \$10.

Komitetas raportavo, kad draugiška sueiga gruodžio 10 d. buvusi sėkminga, draugijai liko \$23.

Nutarta žiemą per pačius šalčius — sausio ir vasario mėnesiais nelaikyti susirinkimų, nes tada labai sunku atvykti į susirinkimus. Narės turėtų įsidėmėti ir neužmiršti, kad sekantis mūsų draugijos susirinkimas bus **kovo 19 dieną** 12 val. "Vilnies" salėje. Kaip jau žinome, kovo 8 d. yra Tarptauti-

nė Moters diena. Mes ją paprastai atžymime savo susirinkimuose. Šįmet tai padarysime pavėluotai, ją atžymėsime kovo 19 d. Turėsime šiltus pietus, bus kalbų, deklamacijų, kitaip sakant, turėsime trumpą programėlę. Prašau nares gausiai atsilankyti.

Atžymėti gimtadieniai narių, kurių gimė gruodžio mėnesį — A. Rakauskienė, M. DeVos, E. Bogden, P. Malinauskienė, E. Deofus, M. Vasiliauskienė, V. Jankel, E. Drobenė. Joms palinkėta ilgo, sveiko, darbingo amžiaus ir sugiedota "Ilgiausių metų".

Pranešta, kad labai rimtai buvo susirgusi draugijos narė Adelė Copin, bet ji tikisi greitai grįžti iš ligoninės į namus. Taipgi rimtai nesveikuoja M. Marquardt, M. Tampkins, P. Valentienė. Ligonėms palinkėta sėkmingo pasveikimo.

Šį kartą gimtadienio proga draugiją apdovanojo Estelle Bogden ir P. Malinauskienė, įteikdamės po \$5; kitos — po kiek mažiau. Dėkui už paramą.

Kadangi šis susirinkimas buvo priešmetinis, tai teko išrinkti naują valdybą, bet narės sutikus, buvo patvirtinta senoji valdyba: pirm. A. Vaitkienė, sekret. J. Marazienė, fin. sekret. Isabelle Peters, izd. Eva Sankus.

Susirinkimui užsibaigus, narės skirstėsi ir linkėjo viena kitai linksmų ir laimingų 1986 metų.

pažadėjo atsilankyti į kovo 19 dienos susirinkimą. **Sekr. J. M-nė**

ONUTĖ BABARSKIENĖ GRĮŽO Į KALAMAZOO

Kiek anksčiau "Vilnyje" buvo paskelbta, kad Onutė Babarskienė išvyko į Brooklyn pas draugę Nellie Ventienę, padėti jai pergyventi širdgėlą dėl vyro mirties.

Šiomis dienomis teko pasikalbėti su Onute. Besikalbant ji išsireiškė, kad pas nuėjerkiečius irgi nelinksmos žinios. Jai išvykstant, ten dar veikė Moterų klubas, o dabar daugelis draugių pasidavė senatvei, kitos randasi slaugymo namuose, taip, kad nuvykusi į savo seną koloniją, teko kiek nusivilti.

Beje, Onutė sakė, kad kai oras atšils, bandys atvykti į kultūriečių susirinkimą ar kokį pažmonį.

Malonu buvo su ja pasikalbėti. **J. Urmonienė**

GRAZIAI BAIKIME VAJŲ

Naujų skaitytojų gavimui ir užsibaigusiu prenumeratų atnaujinimui "Vilnies" vėjus eina prie pabaigos. Ji pradėjome 1985 m. rugsėjo 1 d. Paprastai ji baigdavome su vasario mėn. pradžia, bet apie jo užbaigimą dar turės oficialiai pranešti administracija.

Tik noriu priminti, kad vajeaus darba pradėjome su nemaža skaitline naujų skaitytojų. Tad būkime ant tiek rūpestingi ir padirbėkime, kad ji baigtume irgi su nemaža skaitline naujų skaitytojų. Jci taip padarysime, tai teks visiems tokiu darbu džiaugtis ir didžiutis.

Sena Vajininkė

Vilnis, 1986 m. sausio 16 d.

NESEKMĖS SPAUDZIA DARATĖLĖ MURELIENĖ

Gavome laiškutį nuo Daratėlės Murelienės ir jame \$20 pinigine perlaidą — \$15 už prenumeratą, o \$5 tai parama laikraščiui.

Rašo, kad greitai laiku turėsianti pergyventi net dvi operacijas, natsižvelgiant į tai, kad jos sveikata nepertvėrečiausia. Be to, mini, kad jos sesutė Nancy grumiasi su sunkia liga. Taipgi jos vyras nesveikuoja.

Gaila, kad tokias gabias, savo laiku daug dirbusias pažangiam judėjime drauges, dabar ligos kankina.

Daratėlė prašė pasveikinti visą "Vilnies" personalą, skaitytojus ir visus jos draugus šioje šalyje bei Tarybų Lietuvoje Naujųjų 1986 metų proga ir palinkėti visiems geros sveikatos, laimės ir taikos pasaulyje. **Vilnietė**

Sveikiname su Naujais metais

"Vilnies" personalą, taipgi visus draugus ir pažįstamus Amerikoje ir gimines Tarybų Lietuvoje.

Linkime geros sveikatos.

Lai gyvuoja taika!

**JULIA DRUZIENĖ
VIKTORAS KAVALIŪNAS**
Nerwood, Mass.

SVEIKINA

Brangūs "Vilnies" redaktoriai, leidėjai ir skaitytojai!

Leiskite iš širdies pasveikinti Jus visus Naujųjų metų proga. Būkite sveiki, laimingi ir kūrybingi. Tegu Naujieji metai būna taikos ir pažangos, pergalės metais.

"Vilnie", tegu Tau šie metai būna naujų laimėjimų kovoje už taiką, už pažangą, už tautų draugystę metais!

K. Kedaitis
Maskva

Brazilijos draugai sveikina laikraštį "Vilnij", jos redaktorių, darbuotojus ir skaitytojus.

Nuoširdžiausiai linkime sėkmės sutikti Naujuosius 1986 metus.

Lai gyvuoja taika!

A. Virbalis
San Paulo, Brazilija

Su Naujaisiais metais skambios dainos Lakštingalui su Lakštutėmis, Antanui Litvinui — neišsėnkancio jumoro, Jonui Pateckui (buvo malonu su juo pabendrauti) — laimės, džiaugsmo, redaktoriams ir visiems "Vilnies" organizatoriams — ištvėrmės šiame darbe!

Visiems — sveikatos metų!

Jonas Povilonis
LTSR, Alytus

ADELĖ COPIN PERGYVENO TULZIES OPERACIJĄ

Spaudoje buvo rašyta, kad po operacijos ir gauto ligoninėje plaučių uždegimo, A. Copin sveiksta ir greitai grįš į namus. Taip ir buvo, bet už peros dienų, gavusi labai skaudžią tulzies akmenų ataką, Adelė skubiai buvo nuvežta į tą pačią St. Lukes ligoninę, kur gruodžio 30 dieną jai padaryta tulzies operacija.

Rašant, dar nebuvo žinomos pasekmės. Gydytojai tikrino, kad ligonė turinti tvirtą širdį ir išlaikys ir šią operaciją.

Linkime mielai Adelei sustiprėti ir sveikai grįžti į namus, taipgi prie organizacinių darbų. **K-tė**

LABAI SKAUDI SUKAKTIS

Gruodžio 31 d. paskambino drg. Marcella Mazeikienė ir palinkėjo gerų, taikingų 1986 metų.

Kadangi Padėkos dieną mudu su Louis aplankėme ją ir jos dukrą Millie Lapšis, tai paklausiau, kaip ji jaučiasi, o ypač kaip jaučiasi ligonė. Atsakė, kad rytoj (tai yra Naujųjų metų dieną) sueis astuoneri metai, kai ji serga.

Biskį apie ligonę. Millie yra parblėkšta sunkios, nepagydomos ligos. Ji guli tarsi stabo ištikta. Lovoje motina turi ją apversti ir prižiūrėti. Tai turi padaryti moteris, kuri jau persėkusi 90 metų amžių. Bet ji nesiskundžia. Šį kartą tiek pasakė, kad ligonė jau taip garsiai nedejuoja, o daugiau miega. Tai ir ji — mamytė-prižiūrėtoja galinti daugiau pailsėti.

Tiek reikia pasakyti, kad kai žiūri į ligonę, gauni skaudų vaizdą. Nežinau ar ligonė jaučia, ką jos motina turi pergyventi, kiek rūpesčio, sielvarto ir vargo pakelti. O motina nesiskundžia, vis meiliai ir rūpestingai aptarnauja ją. Pamaniau sau, kad ne tik ligonė, bet vargu ar ir jos draugai tai supras, nes iki pats nesi tokiau vargo prislėgtas, nevisuomet gali suprasti ir tą skausmą pajusti.

Linkiu mielai Marcellai stiprios sveikatos ir ištvėrmės, tiek daug metų slaugant mylimą dukrą.

Nellie De Schaaf

PAIESKOJIMAS

Esu Adelė Varnaitė, buvau ištekėjusi už Jono Klimavičiaus, dabar esu našlė, gyvenu 3123 - 29th Ave. No., Apt. 205, St. Petersburg, Fla.

Paieškau savo pusbrolių Vinco ir Motiejaus Bartkų, kilusių iš Pilviškių. Kai iš Lietuvos žmones vežė į Braziliją, jie išvyko į Brazilijos kavos plantacijas, vėliau persikėlė į San Paulo miestą.

Būsiu labai dėkinga už pranešimą apie jų likimą.

Adelė Klimavičienė

IN APPRECIATION

My thanks go to S. Jokubka and Vilnis for presenting me with the Vilnis medallion, in appreciation of my work as vartininkė for St. Petersburg.

I wish to share this honor with my predecessor, Julia Andrusis, who through dedicated and hard work was responsible for getting St. Petersburg to second place.

My hope is to emulate her good work by maintaining second place and striving for first place.

Of course, without our loyal subscribers, this honor would not have been possible. Therefore, to them, I extend my heartfelt thanks.

MARY BRENNAN
St. Petersburg, Fla.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

Sveikiname mylimas gimines, bičiulius, draugus Tarybų Lietuvoje, taipgi čia Amerikoje bei Kanadoje. Linkime tvirtos sveikatos, sėkmės Jūsų asmeniniame gyvenime. Taip pat veikti už taiką, kad būtų galima išlaikyti taiką visame pasaulyje.

V. ir V. Bunkai

St. Petersburg, Fla.

Atsisveikinome su profesorium B. Kubiliu



Prof. B. F. Kubilius

Po gana ilgės ir sunkios ligos gruodžio 12 d. mirė prof. Benjaminas F. Kubilius, sulaukęs 94 metų amžiaus. Velionis gimė 1891 metų rugsėjo 15 d. Alčiūnų kaime Butrimonių apylinkėje. Jam vos sulaukus 3 metų, tėvai persikėlė į Alytaus rajoną, Punios apylinkę, Kaspariškių vienkiemyje. Jis čia užaugo ir 1910 m. atsisveikinęs su broliais ir sesute iškeliavo laimės ieškoti į Ameriką.

Nelengva buvo gyvenimo pradžia, kaip ir visų ateivių, bet ve-

lionis rankų nenuleido. Jis dienomis dirbo įvairius darbus, o vakarais lankė pradinę, vėliau vidurinę mokyklą. Jas baigęs, tęsti mokslus nesustojo. Gavęs kvietimą iš Boston School of Theology, mokėsi tris metus, o už mokslų ir pragyvenimą dirbo prie krosnių kūrenimo. Baigęs kursą, gavo kunigo darbą St. John's metodistų bažnyčioje, Boston, Mass. Bekunigaudamas pajuto, kad jis negalys savo pasekėjų apgauti, metė kunigystę ir tęsė studijas. Įstojo į Tufts universitetą ir čia studijavo fiziką, chemiją, matematiką. Besimokindamas taipgi turėjo dirbti, kad tuo būdu atsisteis už mokslą.

Baigė savo pasirinktą mokslo šaką ir dar įsigijo daktarą. Vėliau jam teko profesoriauti Brown universitete, Providence, R. I. Po to, Springfield, Mass., buvo vedėjas Armory metalurgijos skyriuje.

Velionis išdirbo metalurgijos srityje iki išėję į pensiją 1974 m.

Negalima nepažymėti, kad velionis gražioje santaikoje 47 metus išgyveno su pirmąja žmona Ona Krasauskaite Kubiliene, o jai mirus, po kiek laiko susipažino su

Milda Žebraityte Česniene ir 1972 metų gruodžio 12 d. sukūrė šeimos židinį ir gražiausioje santaikoje išgyveno iki mirties.

Pirmiau minėjome jo pastangas moksle, bet negalime praleisti nepamirėjus, kad laike Antrojo Pasaulinio karo velionis tvirtai pakeitė savo ideologiją bei abelnai pasaulžiūrą. Jis pasipiktino nacių ir jų pakalikų žiaurumu ir kruvinais nusikaltimais ir metėsi į darbą, kad iškėlus aikštėn tuos, kurie atliko tuos nusizengimus ir kurie artimai su naciais bendradarbiavo, vykdydami nacių patvarkymus. Velionis parašė brošiūrą anglų kalba "Who Are They", kurioje daug faktų pateikė apie nacių talpinkus. Įstojo į Priešfašistinį komitetą ir jame daug dirbo, rinko pinigus ir daiktus nuo karo nukentėjusiems Lietuvos žmonėms remti, rašė į "Vilni" ir "Laisvę" svarbius straipsnius, gražiai prisidėjo prie LLD veiklos. Trumpai suglaudus, jis atliko tikro susipratęsio pažangaus lietuvių pareigas.

Nežiūrint, kad jo laidotuvių dieną Čikagoje siautė didelis šaltis, bet gruodžio 18 d. koplyčioje prisirinko gražus būrys velionio artimų draugų ir bičiulių. 10 val. pasigirdo liūdna vargonų melodija, grojant muzikai G. Giedraitienei, o solistė Estelle Bogden sugiedojo

momentui pritaiktą giesmę. Vėliau kalbėjo "Vilnies" red. Julija Marazienė, kurios kalbos ištraukas jau suminėjau.

Būrelis draugų palydėjo velionį į Lietuvių Tautines kapines, kur buvo palaidotas prie pirmos žmonos. Laidotuvių direktorius P. Ridikas žmonos vardu padėkojo dainininkėms, kalbėtojais, karsto nešėjams, už gėles ir už dalyvavimą laidotuvėse ir pakvietė visus į Midway restoraną, kur buvo paruošti gedulo pietūs. Taip baigta velionio prof. B. F. Kubiliaus pasakutinė kelionė.

Prie progos noriu priminti, kad velionio žmona sakė, jog buvo suroštos šermenys gruodžio 15 dieną Hot Springs, Ark., ir ten vietos draugai gražiai atsisveikino su velioniu.

Lai būna jam ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse, atlikus daug darbų, kurių nedaugelis te galėjo įvykdyti.

Dalyvė

SVARBU DIREKTORIŲ TARYBOS NARIAMS

Šiuo primenu, kad "Vilnies" redakcijos posėdis įvyks š.m. sausio 31 d. 1 val. savo salėje. Reikalų turime daug, nes, kaip žinote, gruodžio mėnesį neturėjome posėdžio.

Sekr. J. M-nė

HOT SPRINGS, ARK.

Prof. Benjaminui F. Kubiliui mirus

Reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą velionio žmonai Mildred ir visiems artimiesiems, giminėms bei draugams čia Amerikoje ir Lietuvoje. Liūdime ir mes, netekę gero draugo.

JOANA GRIGAS ir ŠEIMA
Sandy, Utah

HOT SPRINGS, ARK.

PROFESORIUI BENJAMINUI F. KUBILIUI MIRUS

Reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą velionio žmonai Mildai ir visiems giminėms bei kilnios idėjos draugams. Žinokite, kad ir mes liūdime kartu su Jumis.

M. BAGDONAS	J. FEIZA
J. MARAZIENĖ	A. ir V. POVILONIAI
S. ir A. CHAPAI	O. MASIENĖ
A. PAULIUKIENĖ	L. ir N. DE SCHAAF
A. ir F. VAITKAI	WALTER SLENCH

IN MEMORIAM

TO

PROFESSOR BENJAMIN F. KUBILIUS

AS A TRUE SON OF LITHUANIA YOU GLORIED IN ITS GROWTH AND PROGRESS THROUGHOUT THE YEARS.

YOUR HOPES AND ASPIRATIONS WERE THAT WORLD PEACE PREVAIL, THAT HUNGER AND WANT DISAPPEAR.

* * *

THESE WERE HIS IDEALS, SO LET THEM BE A MONUMENT TO THE LIVING.

BROTHER-IN-LAW HOUSTON ZEBRAITIS
AND WIFE, CATHERINE

PRISIMINIMAS MARIJONOS GABRIENĖS

Liūdnas prisiminimas mano mylimos žmonos Marijonos Gabrielės, kuri mirė 1985 m. sausio 20 dieną.

Jau praslinko vieneri metai, kai užgeso tavo jautrioji širdis. Man liūdna ir ilgu be Tavęs.

Neužmiršiu Tavęs kol mano širdis plaks.

Vyras ANTANAS GABRYŠ (Lake Villa, Ill.),
dukterys ALBINA CUCIO, OLGA JACOBS
ir AMELIA MŁODZINSKI

TORONTO, CANADA

VALERIJAI MASIENEI MIRUS

Reiškiamo gilią užuojautą jos šeimai, giminėms ir idėjos draugams Kanadoje, JAV ir Tarybų Lietuvoje.

Liūdime ir mes, netekę geros draugės.

ST. PETERSBURGO LLD KUOPOS
VALDYBA ir NARIAI

HOT SPRINGS, ARK.

PROFESORIUI BENJAMINUI F. KUBILIUI MIRUS

Reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą velionio žmonai Mildred ir visiems giminėms bei kilnios idėjos draugams.

Žinokite, kad ir mes kartu liūdime.

HELEN BORDNER	ESTELLE BOGDEN
EVA SANKUS	VINCE BOGDEN
ISABEL PETERS	JESSIE VESELY
BIRUTĖ RASINS	MARCELLA WASSEL
JULIA URMON	ED JORDAN
ANNA JACOBS	FRANCES JORDAN
ANTANINA BUTKIS	TONY LITVINAS
ANNA ir S. J. JOKUBKA	JOHN PATECKAS